

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз ОК 3/2013
04.04.2013. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Драгише Ђорђевића, председника већа, Невенке Важић, Драгана Јоцића, Зорана Таталовића и Горана Чавлине, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Меденицом као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Марка Мишковића и др., због кривичног дела злоупотребе службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Марка Мишковића – адвоката Д.П. поднетом против правноснажних решења Посебног одељења Вишег суда у Београду Ки По1 31/12 од 11.01.2013. године и Ки По1 31/12-Кв По1 85/13 од 30.01.2013. године, и захтеву за заштиту законитости заједничког браниоца окривљених Мирослава Мишковића и Марка Мишковића – адвоката Н.М., поднетом против правноснажних решења Посебног одељења Вишег суда у Београду Ки По1 31/12 од 08.02.2013. године и Ки По1 31/12 – Кв По1 146/13 од 20.02.2013. године, у седници већа одржаној дана 04. априла 2013. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Марка Мишковића – адвоката Д.П. поднет против правноснажних решења Посебног одељења Вишег суда у Београду Ки По1 31/12 од 11.01.2013. године и Ки По1 31/12 – Кв По1 85/13 од 30.01.2013. године, и захтев за заштиту законитости браниоца окривљених Мирослава Мишковића и Марка Мишковића – адвоката Н.М. поднет против правноснажних решења Посебног одељења Вишег суда у Београду Ки По1 31/12 од 08.02.2013. године и Ки По1 31/12 – Кв По1 146/13 од 20.02.2013. године.

Образложење

Решењем Посебног одељења Вишег суда у Београду Ки По1 31/12 од 08.02.2013. године, против окривљених Мирослава Мишковића и Марка Мишковића продужен је притвор за још 30 дана и то против окривљеног Мирослава Мишковића по основу из члана 211. став 1. тач.1, 2. и 4. ЗКП, а против окривљеног Марка Мишковића по основу из члана 211. став 1. тачка 1. и 2. ЗКП.

Наведено решење преиначено је решењем Посебног одељења Вишег суда у Београду Ки По1 31/12-Кв По1 146/13 од 20.02.2013. године, и то делимичним уважавањем жалбе браниоца окривљеног Мирослава Мишковића и Марка Мишковића – адвоката Н.М., тако што је отклоњен законски основ из члана 211. став 1. тачка 2. ЗКП за продужење притвора према окривљенима, док је у преосталом делу жалба одбијена као неоснована.

Против наведених правноснажних решења, бранилац окривљених Мирослава Мишковића и Марка Мишковића – адвокат Н.М., поднео је Врховном касационом суду захтев за заштиту законитости, због повреде закона из члана 485. став 4. у вези става 2. у вези става 1. тачка 1. у вези са чланом 439. тачка 1. ЗКП, а у вези са чланом 359. и чланом 112. став 5. у вези са чланом 5. став 2. КЗ у вези са чланом 12. став 2. Закона о изменама и допунама Кривичног законика, са предлогом да Врховни касациони суд по усвајању захтева за заштиту законитости, применом одредбе члана 492. став 1. тачка 2. ЗКП, преиначи побијана решења тако што ће одбити предлог Тужилаштва за организовани криминал за продужење притвора и укинути притвор према окривљенима.

Решењем Посебног одељења Вишег суда у Београду Ки По1 31/12 од 11.01.2013. године, судија за претходни поступак је према окривљеном Марку Мишковићу продужио притвор за још 30 дана, по основу из члана 211. став 1. тач. 1. и 2. ЗКП.

Решењем Посебног одељења Вишег суда у Београду Кв По1 31/12 – Кв По1 85/13 од 30.01.2013. године, жалба браниоца окривљеног Марка Мишковића – адвоката Д.П., изјављена против решења о продужењу притвора према окривљеном Ки По1 31/12 од 11.01.2013. године, одбијена је као неоснована.

Против наведених правноснажних решења, бранилац окривљеног Марка Мишковића - адвокат Д.П. поднео је Врховном касационом суду захтев за заштиту законитости, због битних повреда одредаба кривичног поступка и повреде кривичног закона, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев за заштиту законитости и преиначи побијана решења тако што ће укинути притвор према окривљеном Марку Мишковићу и обуставити кривични поступак. Како се у захтеву не наводи које су конкретно одредбе из члана 485. став 4. ЗКП повређене, а из садржине захтева произилази да је захтев поднет због истих повреда закона због којих је поднет и захтев за заштиту законитости бранилаца окривљених Мирослава Мишковића и Марка Мишковића – адвоката Н.М. против решења Посебног одељења Вишег суда у Београду Ки По1 31/12 од 08.02.2013. године и Ки По1 31/12-Кв По1 146/13 од 20.02.2013. године, то је Врховни касациони суд побијана решења у овом смислу и испитао, сходно одредби члана 489. став 1. ЗКП.

Врховни касациони суд је на седници већа одржаној у смислу одредбе члана 487. став 1. ЗКП, дана 28.03.2013. године, након што је оценио да су захтеви за заштиту законитости поднети из разлога због којих окривљени или бранилац као овлашћена лица, сходно одредби члана 483. став 1. ЗКП, могу поднети овај истом кривичном делу, те донео одлуку да ће предмет носити ознаку Кзз ОК бр.3/13, налазећи да су у конкретном случају испуњени сви законом прописани услови из члана 30. став 1. тачка 2. ЗКП за спајање поступка.

Након што су примерци захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Марка Мишковића и заједничког браниоца окривљених Марка Мишковића и Мирослава Мишковића достављени јавном тужиоцу у смислу одредбе члана 488. став 1. ЗКП, Врховни касациони суд одржао је седницу већа сходно члану 488. став 2. ЗКП, о којој није обавестио јавног тужиоца и браниоце, јер веће није нашло да би њихово присуство било од значаја за доношење одлуке. На седници већа, Врховни касациони суд је размотрио списе предмета и правноснажна решења против којих су захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених поднети, па је по оцени навода изнетих у захтевима, нашао:

Захтеви за заштиту законитости су неосновани.

По оцени Врховног касационог суда, неосновано се захтевима бранилаца окривљених истиче да су побијана решења донета уз повреду закона из члана 485. став 4. у вези става 2. става 1. тачка 1. ЗКП, и са чланом 439. тачка 1. ЗКП, те истиче да је притвор према окривљенима продужен противно законском основу из члана 211. став 1. ЗКП јер не постоји основана сумња да су окривљени извршили кривично дело злоупотребе службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. КЗ, описано у наредби о спровођењу истраге Тужилаштва за организовани криминал, Кт број 25/12 од 13.12.2012. године. С тим у вези, у захтевима се наводи да је након доношења наредбе о спровођењу истраге против окривљених Марка Мишковића и Мирослава Мишковића, према којој имају својства одговорних лица као власници или сувласници предузећа, донет Закон о изменама и допунама Кривичног законика („Сл. гласник РС“, број 121 од 24.12.2012. године), који је ступио на снагу 01.01.2013. године, те којим је измењена одредба члана 112. став 5. КЗ, односно појам одговорног лица као учиниоца кривичног дела из члана 359. став 3. у вези става 1. КЗ, и према којој се одговорним лицем не сматрају власници предузећа или лица којима је, обзиром на уложена средства, поверен одређени круг послова у управљању имовином, те да, према томе, по новом Закону који је повољнији за окривљене – окривљени немају својства одговорног лица, па не могу ни бити учиноци кривичног дела које им је стављено на терет. У захтевима за заштиту законитости истиче се и да је у конкретном случају, приликом доношења решења о продужењу притвора, морао бити примењен нови, измењени Кривични законик, према ком окривљени немају својство одговорних лица, из којих разлога је морао бити укинут притвор према окривљенима, обзиром да кривично дело које им се ставља на терет није кривично дело.

Међутим, напред изнети наводи из захтева за заштиту законитости, по оцени овога суда, нису могли бити прихваћени као основани, из следећих разлога:

Одредбом члана 359. став 1. КЗ, прописано је да извршилац кривичног дела злоупотребе службеног положаја може бити службено или одговорно лице које искоришћавањем свог службеног положаја или овлашћења, прекорачењем границе свог службеног овлашћења или невршењем своје службене дужности, прибави себи или другом физичком или правном лицу какву корист, другом нанесе какву штету или теже повреди права другог.

Према одредби члана 112. став 5. КЗ, одговорним лицем сматра се власник предузећа или другог субјекта привредног пословања или лице у предузећу, установи или другом субјекту којем је, с обзиром на његову

функцију, уложена средства или на основу овлашћења, поверен одређени круг послова у управљању имовином, производњи или другој делатности или у вршењу надзора над њима, или му је фактички поверено обављање појединих послова. Одговорним лицем сматра се и службено лице кад су у питању кривична дела код којих је као извршилац означено одговорно лице, а у овом закону нису предвиђена у глави о кривичним делима против службене дужности, односно као кривична дела службеног лица.

Одредбом члана 12. став 2. Закона о изменама и допунама Кривичног законика („Сл. гласник РС“, број 121/2012 од 24.12.2012. године), који је ступио на снагу 01.01.2013. године, изузев чланова 21. и 35. тог Закона, прописано је да се мења став 5. члана 112. КЗ тако да гласи: „Одговорним лицем у правном лицу сматра се лице које на основу закона, прописа или овлашћења врши одређене послове управљања, надзора или друге послове из делатности правног лица, као и лице коме је фактички поверено обављање тих послова. Одговорним лицем сматра се и службено лице, кад су у питању кривична дела код којих је као извршилац означено одговорно лице, а у овом закону нису предвиђена у глави о кривичним делима против службене дужности, односно као кривична дела службеног лица.“

Дакле, наведеном изменом Кривичног законика, одговорним лицем у правном лицу више се не сматра власник предузећа или другог субјекта привредног пословања, осим уколико му је на основу закона, прописа или овлашћења поверено вршење одређених послова управљања, надзора или других послова из делатности правног лица или их он фактички обавља.

То значи да власник субјекта привредног пословања које има статус правног лица, само када има овлашћење за вршење, или фактички врши управљачке, надзорне или друге послове из делатности тог правног лица – има статус одговорног лица када су у питању кривична дела чији извршилац може бити одговорно лице у правном лицу. Самим тим, Закон о изменама и допунама Кривичног законика, у овој законској одредби представља блажи закон за учиниоца кривичног дела злоупотребе службеног положаја из члана 359. КЗ од одредбе члана 112. став 5. КЗ, обзиром да власника субјекта привредног пословања који има статус правног лица, а који нема овлашћења, нити фактички врши управљачке, надзорне или друге послове из делатности правног лица, искључује као могућег извршиоца предметног кривичног дела.

У конкретном случају, правноснажним решењима чија се законитост захтевима за заштиту законитости побија, утврђено је постојање основане сумње да су Марко Мишковић и Мирослав Мишковић, извршили кривично дело злоупотребе службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. КЗ, односно да радње извршења ових лица описане у наредби о спровођењу истраге Кти бр.25/12 од 13.12.2012. године садрже сва обележја кривичног дела које им се ставља на терет, па тако и да су окривљени Марко Мишковић и Мирослав Мишковић поступали као одговорна лица у правном лицу.

Наиме, из чињеничног описа радње извршења кривичног дела које је окривљенима стављено на терет, произилази да су окривљени били овлашћени да врше одређене послове управљања правним лицима, а која овлашћења су имали по основу власништва и уложених финансијских средстава. Како се одредбом члана 12. став 2. Закона о изменама и допунама КЗ, одговорним лицем у правном лицу сматра и лице које на основу овлашћења врши одређене послове управљања, надзора и друге послове из делатности правног лица, без обзира по ком основу остварује та овлашћења, то је по оцени Врховног касационог суда за стицање статуса одговорног лица небитно на основу чега је ово овлашћење стечено, већ је битно да оно постоји. Такво овлашћење може проистећи из формалног акта као што је оснивачки акт правног лица, уговор и слично, а може и без таквог акта бити фактички поверено. У конкретном случају, у радњи извршења кривичног дела у питању, описано је и фактичко вршење послова из делатности правних лица за које постоји основана сумња да су их окривљени Марко Мишковић и Мирослав Мишковић вршили, као што је потписивање уговора о финансијском кредиту од 23.05.2005. године који је као овлашћено лице испред Н.Т.Л. потписао окривљени Мирослав Мишковић, те издавање налога од стране окривљених Мирослава Мишковића и Марка Мишковића да се новчана средства са рачуна Н.Т.Л. преко рачуна Р.И.С. пребаце на рачун М.И.Ф.В. те, према томе, окривљени имају статус одговорних лица у смислу одредбе чл. 12. став 2. Закона о изменама и допунама КЗ, обзиром да су према наводима наредбе о спровођењу истраге фактички обављали одређене послове управљања у наведеним правним лицима.

Стога су, по оцени Врховног касационог суда, неосновани наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених којима се указује да кривично дело које се окривљенима Марку Мишковићу и Мирославу Мишковићу ставља на терет није кривично дело, и с тим у вези наводи да власници правних лица немају статус одговорних лица према Закону о изменама и допунама Кривичног законика, да суд није ни могао према окривљенима продужити притвор и да је за одређивање и продужење притвора неопходно постојање основане сумње да је одређено лице извршило неко кривично дело.

Наиме, наведена лица не би могла имати статус одговорних лица у смислу одредбе члана 12. став 2. Закона о изменама и допунама КЗ само због тога што су власници правних лица. Међутим, уколико постоји основана сумња да су, као што је у конкретној ситуацији случај, ова лица овлашћена за вршење (по било ком основу) и да фактички врше управљачке, надзорне или друге послове из делатности правних лица – у овој ситуацији имају статус одговорних лица без обзира на чињеницу да су они и власници истих правних лица.

Дакле, чињеница да власник правног лица, само по том основу, у смислу одредбе члана 112. став 5. КЗ, више није одговорно лице, не значи да ни у ком случају не може имати такав статус. Свако лице, па и власник правног лица, уколико на основу закона, прописа или овлашћења, има овлашћење да фактички врши управљачке, надзорне или друге послове из делатности правног лица – може се сматрати одговорним лицем. То значи да власништво над правним лицем не искључује апсолутно такво лице као могуће одговорно лице у смислу одредбе члана 12. став 2. Закона о изменама и допунама Кривичног законика.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је оценио да побијаним решењима нису учињене повреде закона из члана 485. став 4. у вези става 2. става 1. тачка 1. и члана 439. тачка 1. ЗКП, на које повреде се неосновано указује у захтевима за заштиту законитости браниоца окривљеног Марка Мишковића – адвоката Д.П. и заједничког браниоца окривљених Мирослава Мишковића и Марка Мишковића – адвоката Н.М., те су наведени захтеви бранилаца окривљених одбијени као неосновани.

Са свега изложеног, а на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП, донета је одлука као у изреци.

Записничар-саветник,

Председник већа – судија,

Снежана Меденица,с.р.

Драгиша Ћорђевић,с.р.